

โครงการศึกษาการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ **ระเบียงเศรษฐกิจภายในกรอบ GMS** เพื่อสนับสนุนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2
เอกสารประกอบการสัมมนา ชุดที่ 1

โครงการศึกษาการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายในกรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

1. บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ด้วยสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจโลก โครงสร้างประชากร เทคโนโลยี ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายมากขึ้นในการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจทั้งระบบ เพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ตามยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทั้งในภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพภายในด้านโครงข่ายคมนาคม ในพื้นที่เขตเมืองและเชื่อมโยง รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยี และโครงสร้างพื้นฐาน เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในภาคการขนส่ง

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ปัจจุบันมีการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและมีโครงข่ายการคมนาคมขนส่งเชื่อมโยงกับประเทศเมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา และสามารถเชื่อมโยงต่อไปเวียดนามและจีนตอนใต้ได้อย่างสะดวก โดยผ่านแนวระเบียงเศรษฐกิจการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion, GMS) แนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor, EWEC) แนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ (North - South Economic Corridor, NSEC) ตามแนวเส้นทาง R9 R12 R3A R3B ทำให้ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเสมือนประตูเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและการท่องเที่ยวของประเทศ

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 ณ จังหวัดเพชรบูรณ์ นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการให้ดำเนินการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น การปรับปรุงและพัฒนาโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน การพัฒนาท่าอากาศยาน การพัฒนาระบบคมนาคมทางราง โดยให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการเร่งรัดตามขั้นตอน

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2561 ณ จังหวัดหนองคาย คณะรัฐมนตรีได้รับทราบผลการประชุมที่เสนอให้ศึกษาความเหมาะสมในการลงทุนระบบขนส่งแบบบูรณาการเพื่อการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน 1 โดยให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการตามความจำเป็นเร่งด่วน

นอกจากนี้ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2564 ได้กำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมที่จะกำหนดให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง - ตะวันออก และภาคใต้

สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) จึงได้เห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายระบบคมนาคมขนส่งในภาพรวมของพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการบริหารจัดการ รวมถึงกฎระเบียบและการอำนวยความสะดวก

เพื่อเสริมศักยภาพรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาคที่เชื่อมต่อกับระบบหลักของประเทศ และอนุภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ - ใต้ และแนวตะวันออก - ตะวันตก รวมทั้งการจัดทำแผนการพัฒนาด้านการคมนาคมในพื้นที่เพื่อสนับสนุนภาคการผลิต การบริการ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และระบบโลจิสติกส์ รวมถึงสอดคล้องกับการพัฒนาพื้นที่ตามยุทธศาสตร์ชาติ

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อจัดทำภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ที่เชื่อมโยงในแต่ละรูปแบบการขนส่งกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- 2) เพื่อให้มีฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาและระบบขนส่งและจราจรในภูมิภาค สำหรับบูรณาการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งระดับประเทศ ระดับภาค ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับจังหวัด รวมถึงการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 3) เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พ.ศ. 2568 - 2580 ประกอบด้วย แผนงาน แผนการลงทุน และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในแต่ละรูปแบบการขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- 4) เพื่อจัดทำแผนบูรณาการการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ของประเทศไทย เชื่อมโยงกับภูมิภาค ประกอบด้วย โครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมระดับจังหวัด ระดับกลุ่มจังหวัด ระดับภาคและการเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาค โดยให้มีข้อมูลการพัฒนาและระบบการขนส่งและจราจรในเมืองภูมิภาคด้วย

ที่มา : Asian Development Bank, 2011

รูปที่ 1.2-1 แนวพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจตามแผนงานพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง

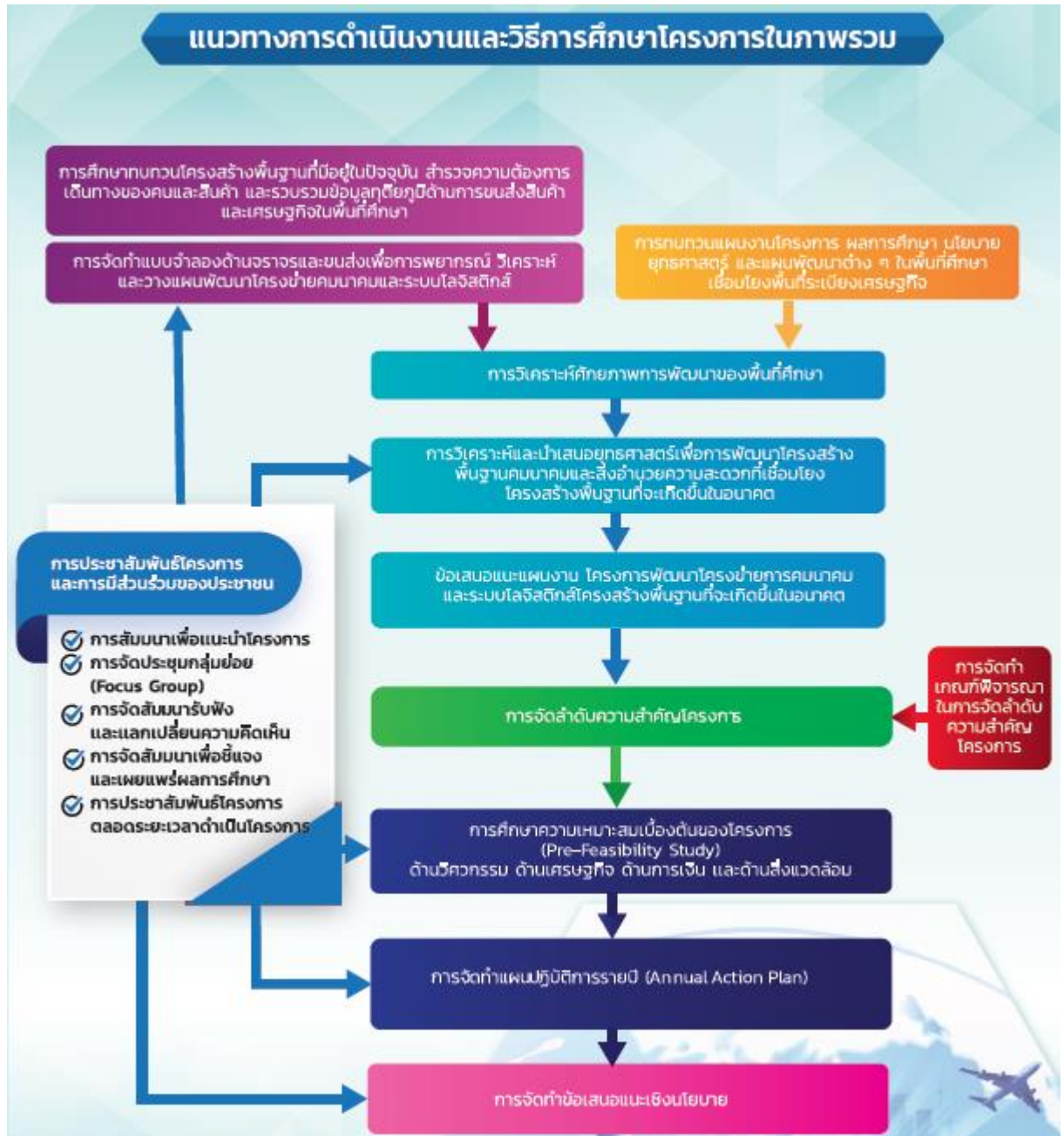
1.3 รายละเอียดการดำเนินงาน แนวทาง และวิธีการศึกษา

ในการดำเนินงานศึกษาการจัดทำ Model การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยว ประกอบด้วยงาน 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

- **งานส่วนที่ 1 :** จัดทำภาพรวมการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ที่เชื่อมโยงในแต่ละรูปแบบการขนส่งกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- **งานส่วนที่ 2 :** จัดทำแผนงาน แผนการลงทุน และการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ในแต่ละรูปแบบการขนส่งในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยวตามระยะเวลาการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ
- **งานส่วนที่ 3 :** งานการประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน

การดำเนินงานศึกษาทั้ง 3 ส่วน เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สามารถนำไปเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เชื่อมโยงกับพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภายใต้กรอบ GMS เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยว และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์และการท่องเที่ยว รวมทั้งแผนปฏิบัติการลงทุนของโครงการ พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งจะช่วยให้การใช้งบประมาณด้านการคมนาคมและระบบโลจิสติกส์เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ แนวทางการศึกษา ขั้นตอนต่าง ๆ แสดงดังรูปที่ 1.3-1

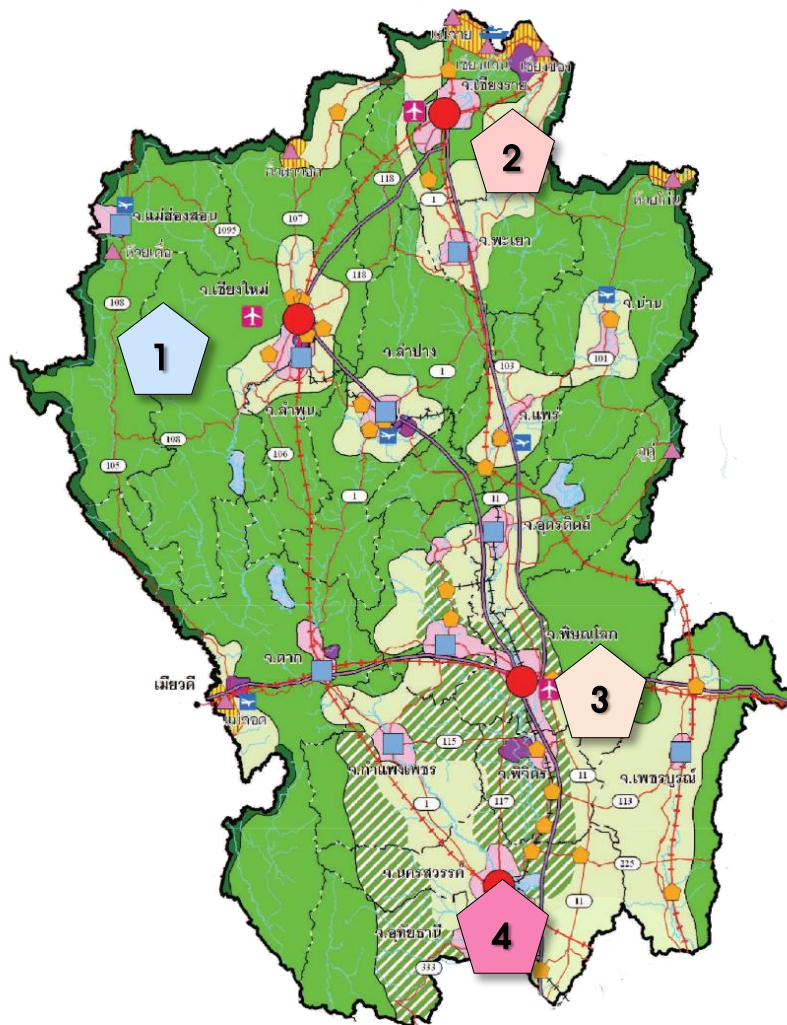

รูปที่ 1.3-1 แนวทางการดำเนินงานและวิธีการศึกษาโครงการในภาพรวม

1.4 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ จำนวน 4 พื้นที่ ดังนี้

- 1) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และลำพูน
- 2) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย แพร่ น่าน และพะเยา
- 3) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (จำนวน 5 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัดเพชรบูรณ์ ตาก พิษณุโลก สุโขทัยและอุตรดิตถ์
- 4) พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (จำนวน 4 จังหวัด) ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร นครสวรรค์ พิจิตร และอุทัยธานี

รูปที่ 1.4-1 พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

2. สรุปข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

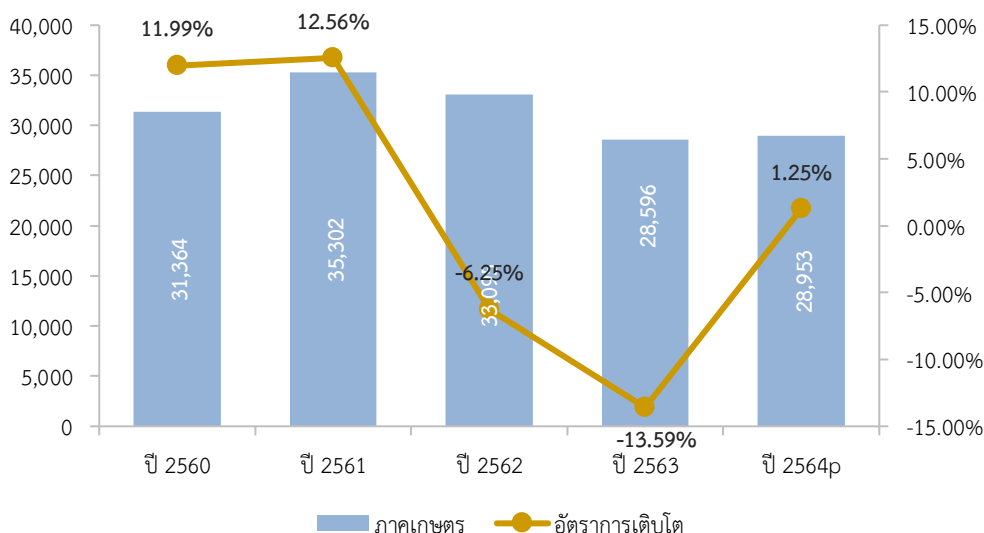
2.1 การเกษตรและผลิตภัณฑ์

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ปี พ.ศ.2564 เท่ากับ 28,953 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2563 มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เท่ากับ 28,596 ล้านบาท ด้วยอัตราการเติบโต ร้อยละ 1.25

ตารางที่ 2.1-1 มูลค่าด้านการเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564

หน่วย : ล้านบาท

สาขาการผลิต	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2564p
ภาคเกษตรของกลุ่มจังหวัดฯ	31,364	35,302	33,095	28,596	28,953
อัตราการเติบโต (ร้อยละ)	11.99%	12.56%	-6.25%	-13.59%	1.25%

รูปที่ 2.1-1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

ช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2564

2.1.1 ผลผลิตทางการเกษตร

ด้านเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีพืชเศรษฐกิจหลักสำคัญ ได้แก่ ข้าวนา ปี/ข้าวนาปรัง อ้อยโรงงาน มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดสัตว์เลี้ยง โดยแบ่งออกเป็น พืชไร่ ได้แก่ ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง และมันสำปะหลัง และพืชสวน ได้แก่ ยางพารา อ้อยโรงงาน และน้ำมันปาล์ม

พืชไร่

1) ข้าว (ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง) เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือ โดยกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ในปี 2564 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าว 7,562,511 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 4.63 เนื้อที่เก็บเกี่ยว 7,031,306 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2563 คิดเป็นร้อยละ 2.46 นอกจากนั้น ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีผลผลิตต่อไร่/พื้นที่ปลูกรวม 556 กิโลกรัม/ไร่ ลดลงจากปี 2563 คิดเป็นสัดส่วนลดลง ร้อยละ -1.77 โดยจังหวัดที่มีผลผลิตต่อไร่สูงที่สุดคือจังหวัดกำแพงเพชร (595 กิโลกรัม/ไร่) รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี (586 กิโลกรัม/ไร่) จังหวัดพิจิตร (582 กิโลกรัม/ไร่) และจังหวัดนครสวรรค์ (507 กิโลกรัม/ไร่)

รูปที่ 2.1-2 มูลค่าด้านการเกษตรกรรมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2564

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	69,779,604	71,355,345	67,314,347	68,568,434	30,977,600	31,140,782	444	436
ข้าวนาปี	62,437,542	63,012,636	60,093,788	60,261,293	26,423,822	25,830,336	423	410
ข้าวนาปรัง	7,342,062	8,342,709	7,220,559	8,307,141	4,553,778	5,310,446	620	637
ภาคเหนือ	17,616,162	18,100,988	17,083,468	17,398,562	9,735,805	9,995,314	553	552
ข้าวนาปี	14,702,834	15,075,967	14,197,950	14,384,537	7,965,669	8,123,093	542	539
ข้าวนาปรัง	2,913,328	3,025,021	2,885,518	3,014,025	1,770,136	1,872,221	608	619
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนล่าง 2	7,227,896	7,562,511	6,862,556	7,031,306	4,088,918	4,202,599	566	556
ข้าวนาปี	5,862,675	6,264,649	5,499,990	5,738,756	3,234,373	3,381,785	552	540
ข้าวนาปรัง	1,365,221	1,297,862	1,362,566	1,292,550	854,545	820,814	626	632
กำแพงเพชร	1,501,311	1,583,445	1,493,471	1,575,574	882,495	942,139	588	595
ข้าวนาปี	1,193,667	1,245,586	1,186,846	1,238,018	698,067	738,828	585	593
ข้าวนาปรัง	307,644	337,859	306,625	337,556	184,428	203,311	599	602
นครสวรรค์	2,946,500	2,974,932	2,760,335	2,566,202	1,625,626	1,508,521	552	507
ข้าวนาปี	2,410,916	2,619,800	2,225,881	2,214,468	1,281,898	1,274,635	532	487
ข้าวนาปรัง	535,584	355,132	534,454	351,734	343,728	233,886	642	659
พิจิตร	2,213,286	2,300,341	2,175,568	2,229,631	1,312,835	1,339,673	593	582
ข้าวนาปี	1,732,140	1,804,310	1,694,928	1,734,204	1,010,491	1,023,670	583	567
ข้าวนาปรัง	481,146	496,031	480,640	495,427	302,344	316,003	628	637
อุทัยธานี	566,799	703,793	433,182	659,899	267,962	412,266	473	586
ข้าวนาปี	525,952	594,953	392,335	552,066	243,917	344,652	464	579
ข้าวนาปรัง	40,847	108,840	40,847	107,833	24,045	67,614	589	621
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2	41.03	41.78	40.17	40.41	42.00	42.05	102.36	100.64
ต่อ ภาคเหนือ								
ข้าวนาปี	39.87	41.55	38.74	39.90	40.60	41.63	101.83	100.19
ข้าวนาปรัง	46.86	42.90	47.22	42.88	48.28	43.84	103.02	102.19
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2	10.36	10.60	10.19	10.25	13.20	13.50	127.43	127.34
ต่อ ทั่วประเทศ								
ข้าวนาปี	9.39	9.94	9.15	9.52	12.24	13.09	130.36	131.69
ข้าวนาปรัง	18.59	15.56	18.87	15.56	18.77	15.46	100.92	99.36

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

2) มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ไทยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่ของโลก มีส่วนแบ่งการตลาดในการค้าโลกถึงร้อยละ 68 สามารถทำรายได้เข้าประเทศถึงปีละ 85,000 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่จะส่งออกไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มันสำปะหลังจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญอีกชนิดหนึ่งของไทย ในปี 2564 ภาคเหนือ มีเนื้อที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากบางพื้นที่เกษตรกรได้ขยายปลูกมันสำปะหลังในนาข้าวหลังจากที่เก็บเกี่ยวข้าวนาปีเสร็จแล้ว ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น และมันสำปะหลังที่ปลูกในนาข้าวเป็นมันสำปะหลังระยะสั้นและเก็บเกี่ยวก่อนครบกำหนด

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีผลผลิตรวมมันสำปะหลัง 4,765,516 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 58.35 ของผลผลิตภาคเหนือ และร้อยละ 13.58 ของประเทศ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่มีผลผลิตรวม 3,890,948 ตัน คิดเป็นร้อยละ 61.54 ของผลผลิตภาคเหนือ ซึ่งปริมาณผลผลิตดังกล่าว อยู่อันดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ โดยผลผลิตส่วนใหญ่มาจากจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีผลผลิตมากเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ปริมาณ 2,403,525 ตัน คิดเป็นร้อยละ 50.44 ของผลผลิตกลุ่มจังหวัดฯ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ 1,472,476 ตัน จังหวัดอุทัยธานี 839,711 ตัน และจังหวัดพิจิตร 49,804 ตัน ตามลำดับ

รูปที่ 2.1-3 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่
ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั้งประเทศ	9,439,009	10,919,014	8,918,250	10,406,314	28,999,122	35,094,485	3,072	3,214
ภาคเหนือ	2,122,761	2,687,567	2,042,167	2,594,287	6,322,241	8,166,770	2,978	3,039
ภาคเหนือตอนล่าง 2	1,298,484	1,582,447	1,254,737	1,514,859	3,890,948	4,765,516	2,997	3,011
กำแพงเพชร	713,159	792,322	706,739	761,358	2,250,642	2,403,525	3,156	3,034
นครสวรรค์	384,583	480,302	359,495	479,065	1,044,515	1,472,476	2,716	3,066
พิจิตร	13,795	16,334	13,665	16,132	42,479	49,804	3,079	3,049
อุทัยธานี	186,947	293,489	174,838	258,304	553,312	839,711	2,960	2,861
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ								
ตอนล่าง 2	61.17	58.88	61.44	58.39	61.54	58.35	100.61	99.10
ต่อ ภาคเหนือ								
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ								
ตอนล่าง 2	13.76	14.49	14.07	14.56	13.42	13.58	97.53	93.70
ต่อ ทั้งประเทศ								

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

พืชสวน

3) ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญของประเทศไทยที่มีการผลิตมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของโลกซึ่งประเทศไทยถือว่าเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลกจากสถานการณ์ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันถือว่าประเทศไทยยังคงเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจของยางพาราโดยประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพารา มากเป็นอันดับ 2 ประมาณ 22.20 ล้านไร่ รองจากประเทศอินโดนีเซียโดยผลผลิตยางพาราส่วนใหญ่อยู่ที่ภาคใต้ รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคเหนือ

ปี 2564 ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกต้นยางพารา 24,466,804 ไร่ ลดลงจากในปี 2563 ที่มีพื้นที่เพาะปลูกต้นยางพาราที่ 24,753,253 ไร่ คิดเป็นร้อยละ -1.16 โดยในปี 2564 กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2 มีพื้นที่ปลูกยางพารา 79,087 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 68,905 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของพื้นที่ทั้งหมดในประเทศ กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2 มีผลผลิตรวม 12,983 ตัน คิดเป็นร้อยละ 0.27 ของพื้นที่ทั้งหมดในประเทศ

รูปที่ 2.1-4 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกยางพารา เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่
ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั่วประเทศ	24,753,253	24,466,804	21,984,446	21,975,567	4,859,666	4,892,451	196	200
ภาคเหนือ	1,545,617	1,544,868	1,321,148	1,322,248	238,784	247,012	154	160
ภาคเหนือตอนล่าง 2	83,790	79,087	73,396	68,905	13,030	12,983	156	164
กำแพงเพชร	36,074	32,761	33,571	30,465	6,039	5,874	167	179
นครสวรรค์	7,909	6,666	6,708	5,514	1,010	765	128	115
พิจิตร	2,748	2,683	1,494	2,052	184	264	67	98
อุทัยธานี	37,059	36,977	31,623	30,874	5,797	6,080	156	164
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2 ต่อ ภาคเหนือ	5.42	5.12	5.56	5.21	5.46	5.26	100.66	102.67
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2 ต่อ ทั่วประเทศ	0.34	0.32	0.33	0.31	0.27	0.27	79.21	82.10

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

4) ปาล์มน้ำมัน เป็นพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญอีกชนิดหนึ่งของประเทศมีพื้นที่เพาะปลูกในปี 2563 จำนวน 6,221,870 ไร่ ภาคเหนือ มีพื้นที่ปลูกในปี 2563 จำนวน 95,378 ไร่ กลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 2 มีเนื้อที่ขึ้นต้น 22,757 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของประเทศ และร้อยละ 23.86 ของภาคเหนือมีเนื้อที่ขึ้นต้นลำดับที่ 2 ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ

ในปี 2564 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีเนื้อที่ให้ผลผลิตรวม 18,926 ไร่ ลดลงจากปี 2563 ซึ่งมีเนื้อที่ให้ผลผลิตรวม 18,941 ไร่คิดเป็นร้อยละ -0.08 โดยเนื้อที่ให้ผลผลิตส่วนใหญ่มาจากจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งมีเนื้อที่ให้ผลผลิต 8,940 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.24 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 รองลงมาได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร 6,341 ไร่ จังหวัดนครสวรรค์ 1,966 ไร่ และจังหวัดพิจิตร 1,679 ไร่

รูปที่ 2.1-5 ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิต/ไร่
ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร่/เนื้อที่ปลูก (กก./ไร่)	
	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564	ปี 2563	ปี 2564
ทั้งประเทศ	6,221,870	6,296,151	5,870,772	6,033,736	16,221,974	16,903,728	2,607	2,685
ภาคเหนือ	95,378	92,609	81,168	83,529	92,781	102,263	973	1,104
ภาคเหนือตอนล่าง 2	22,757	20,669	18,941	18,926	22,451	22,526	987	1,090
กำแพงเพชร	8,431	7,285	7,321	6,341	9,225	7,924	1,094	1,088
นครสวรรค์	2,980	2,167	2,289	1,966	2,274	1,944	763	897
พิจิตร	1,790	1,760	351	1,679	383	1,681	214	955
อุทัยธานี	9,556	9,457	8,980	8,940	10,569	10,977	1,106	1,161
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2 ต่อ ภาคเหนือ	23.86	22.32	23.34	22.66	24.20	22.03	101.42	98.70
สัดส่วนกลุ่มจังหวัดฯ ตอนล่าง 2 ต่อ ทั้งประเทศ	0.37	0.33	0.32	0.31	0.14	0.13	37.84	40.59

ที่มา : สำนักเศรษฐกิจการเกษตร

2.2 การอุตสาหกรรม

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ในปี พ.ศ. 2560 มีโรงงานรวมทั้งสิ้น 3,366 โรงงาน และจำนวนคนงานรวมทั้งหมด 45,734 คน โดยจังหวัดที่มีโรงงานและแรงงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1,595 โรงงาน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 47.39 ของกลุ่มจังหวัดฯ และคนงาน 22,279 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.71 ของกลุ่มจังหวัดฯ อันดับที่ 2 ได้แก่ จังหวัดพิจิตร จำนวน 743 โรงงาน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.07 ของกลุ่มจังหวัดฯ และคนงาน 9,428 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.61 ของกลุ่มจังหวัดฯ อันดับที่ 3 ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 718 โรงงาน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.33 ของกลุ่มจังหวัดฯ และคนงาน 9,840 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21.52 ของกลุ่มจังหวัดฯ และอันดับที่ 4 ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 310 โรงงาน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.21 ของกลุ่มจังหวัดฯ และคนงาน 4,187 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.16 ของกลุ่มจังหวัดฯ ตามลำดับ ดังตารางที่ 2.2-1

ตารางที่ 2.2-1 สถิติจำนวนโรงงานและแรงงานของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ปี พ.ศ. 2560

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	ปี พ.ศ. 2560		สัดส่วนจังหวัด ต่อ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2	
	จำนวนโรงงาน (แห่ง)	จำนวนคนงาน (คน)	โรงงาน	คนงาน
ภาคเหนือตอนล่าง 2	3,366	45,734	100.00%	100.00%
กำแพงเพชร	718	9,840	21.33%	21.52%
นครสวรรค์	1,595	22,279	47.39%	48.71%
พิจิตร	743	9,428	22.07%	20.61%
อุทัยธานี	310	4,187	9.21%	9.16%

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดในกลุ่มจังหวัด พ.ศ. 2561

ตารางที่ 2.2-2 แสดงจำนวนโรงงานในกลุ่มจังหวัด ปี 2557-2560

จังหวัด	จำนวนโรงงาน (แห่ง)			
	2557	2558	2559	2560
ภาคเหนือตอนล่าง 2	3,429	3,593	3,355	3,366
กำแพงเพชร	691	758	727	718
นครสวรรค์	1,666	1,754	1,586	1,595
พิจิตร	725	767	725	743
อุทัยธานี	347	314	317	310

ที่มา : ศูนย์ข้อมูลธุรกิจอุตสาหกรรม ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2561

จากตารางที่ 2.2-2 แสดงจำนวนโรงงานในกลุ่มจังหวัดฯ ปี 2557-2560 พบว่า ในปี 2560 มีจำนวนโรงงานรวม 3,366 แห่ง จังหวัดที่มีจำนวนโรงงานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 1,595 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.39 ลำดับถัดมา ได้แก่ จังหวัดพิจิตร 743 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.07 จังหวัดกำแพงเพชรและอุทัยธานี จำนวน 718 คิดเป็นร้อยละ 21.33 และจำนวน 310 คิดเป็นร้อยละ 9.21 ตามลำดับ

2.3 การค้า

2.3.1 ตลาดในประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (นครสวรรค์ พิจิตร กำแพงเพชร และอุทัยธานี) เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของภาคเหนือและเป็นแหล่งผลิตข้าวมากเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ธุรกิจข้าว การผลิตข้าวของกลุ่มจังหวัดฯ แบ่งข้าวออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ข้าวทั่วไป และข้าวปลอดสารพิษ ซึ่งมีกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกันโดยในส่วนข้าวปลอดภัยสารพิษ ข้าวอินทรีย์ ข้าวลักษณะพันธุ์เฉพาะ โรงสีชุมชน/กลุ่มเกษตรกร ได้ทำการแปรรูปเป็นข้าวสารและบรรจุถุงจำหน่ายให้กับร้านค้าลูกค้าซึ่งจะเป็นกลุ่มลูกค้าที่รักสุขภาพ โดยปริมาณการผลิตยังมีไม่มากนัก แต่ตลาดปลอดภัยสารพิษ ข้าวอินทรีย์ ข้าวลักษณะพันธุ์เฉพาะเป็นตลาดที่มีศักยภาพเนื่องจากเป็นที่ต้องการของตลาด มีกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน

2.3.2 ตลาดต่างประเทศ

- 1) ต้นทุนการผลิตข้าวของไทยสูงทำให้ราคาข้าวของไทยค่อนข้างสูงกว่าราคาจากประเทศคู่แข่ง
- 2) ข้าวเป็นสินค้าการเมืองของหลายประเทศจึงทำให้โครงสร้างการนำเข้าข้าวไม่ได้อยู่ที่กลไกราคาหรือคุณภาพ แต่เกิดจากความสัมพันธ์ทางการเมืองและกฎหมายระเบียบทางการค้าเฉพาะของแต่ละประเทศ
- 3) นโยบายการส่งออกข้าวของประเทศคู่แข่ง/คู่ค้า
- 4) ประเทศคู่แข่งสำคัญ เช่น เวียดนาม อินเดีย สามารถพัฒนาการผลิตข้าวคุณภาพดี ได้ในต้นทุนที่ต่ำกว่าไทยมาก

ตารางที่ 2.3-1 แสดงปริมาณการส่งออกข้าวสารของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2
ช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2560

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	2558		2559		2560	
	การส่งออกข้าวสาร (ตัน)	มูลค่าการส่งออกข้าวสาร (ล้านบาท)	การส่งออกข้าวสาร (ตัน)	มูลค่าการส่งออกข้าวสาร (ล้านบาท)	การส่งออกข้าวสาร (ตัน)	มูลค่าการส่งออกข้าวสาร (บาท)
นครสวรรค์	45,741	854.00	45,012	852.00	96,845	914.85
กำแพงเพชร	12,512	451.13	82,212	851.96	65,774	854.85
พิจิตร	10,202	52.97	5,412	85.00	5,216	854.41
อุทัยธานี	29,851	858.55	4,125	24.20	7,400	90.41
รวม	96,306	2,216.65	136,761	1,813.16	175,235	2,714.52

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดในกลุ่มจังหวัด ข้อมูล ณ มิถุนายน ปี 2561

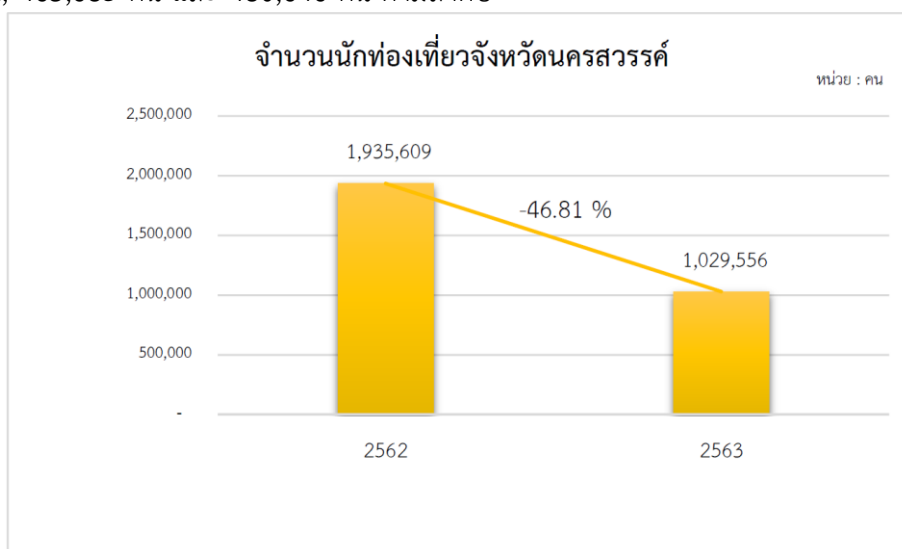
2.4 การท่องเที่ยว

2.4.1 สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของกลุ่มจังหวัด

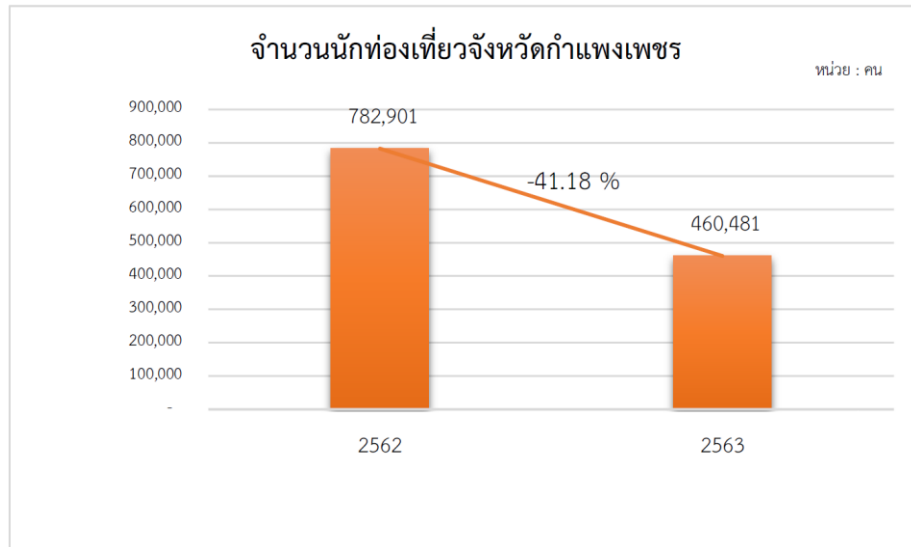
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและสถานโบราณ ในจังหวัดนครสวรรค์ เช่น พาสาน บึงบอระเพ็ด เป็นต้น จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร อุทยานแห่งชาติคลองลาน เป็นต้น จังหวัดพิจิตร ได้แก่ อุทยานเมืองเก่าพิจิตร บึงสีไฟ เป็นต้น และจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ น้ำตกผาร่มเย็น หุบป่าตาด เป็นต้น

2.4.2 สถานการณ์การท่องเที่ยวและรายได้

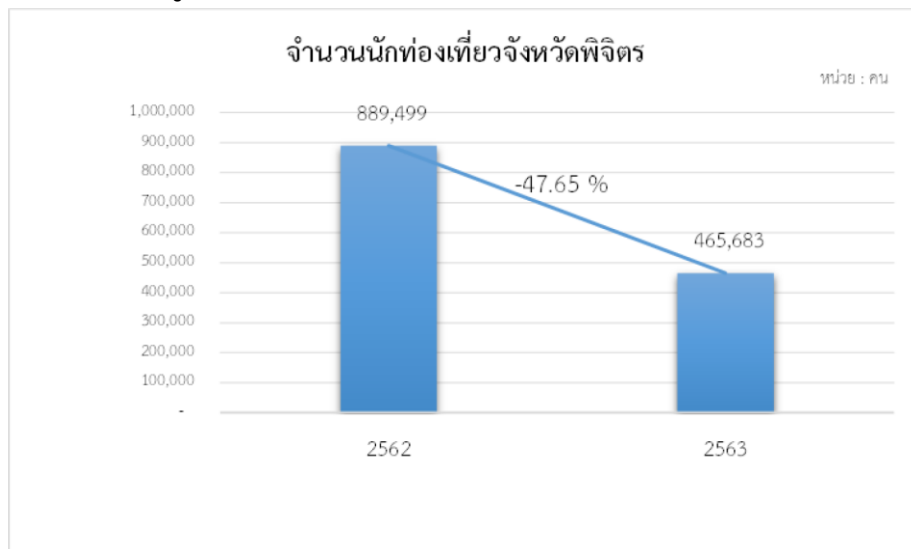
ภาพรวมสถานการณ์ท่องเที่ยวของจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ปี 2563 สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือโควิด-19 ที่เกิดขึ้นทั่วโลกนับตั้งแต่เดือนมกราคม ปี 2563 ทำให้รัฐบาลของหลายประเทศต้องบังคับใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมไม่ให้โรคแพร่กระจายและลดจำนวนผู้ติดเชื้อรายใหม่ มาตรการเหล่านี้ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชะงักเนื่องจากประชาชนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ สร้างผลกระทบเป็นวงกว้างรวมถึงการท่องเที่ยวทุกตลาดไม่ว่าจะเป็น ชาวต่างชาติเข้ามาเที่ยวเมืองไทย (Inbound) ชาวไทยเดินทางออกไปต่างประเทศ (Outbound) และการท่องเที่ยวภายในประเทศ สถานการณ์ของภาคการท่องเที่ยวเลวร้ายลงอย่างต่อเนื่องจึงทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งคนไทย และชาวต่างชาติมาเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ลดลงทำให้เศรษฐกิจชะลอตัวเนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่แพร่กระจายในวงกว้าง และการท่องเที่ยวอยู่ในภาวะซบเซา ส่งผลให้ภาพรวมจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิจิตร และจังหวัดอุทัยธานี ในปี 2563 มีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 46.81, 41.18, 47.65 และ 37.77 ตามลำดับ โดยมีจำนวนนักท่องเที่ยวในปี 2563 เท่ากับ 1,029,556 คน, 460,481 คน, 465,683 คน และ 480,646 คน ตามลำดับ

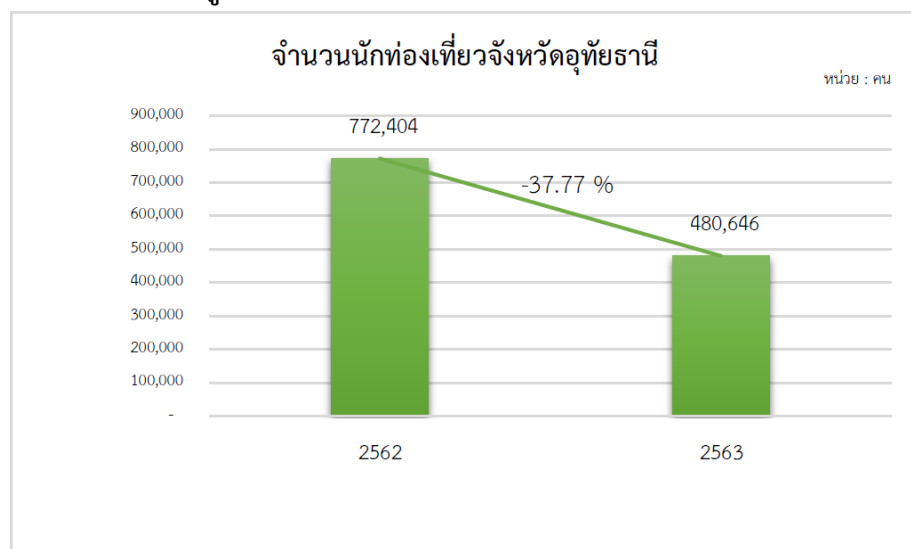
รูปที่ 2.4-1 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดนครสวรรค์

รูปที่ 2.4-2 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชร

รูปที่ 2.4-3 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดพิจิตร

รูปที่ 2.4-4 จำนวนนักท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี

ตารางที่ 2.4-1 แสดงการเปรียบเทียบการท่องเที่ยวจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 - 2563

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน (คน)			รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)		
	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563	ปี 2561	ปี 2562	ปี 2563
ภาคเหนือตอนล่าง 2	4,353,233	4,380,413	2,436,366	8,383	8,494	4,443
กำแพงเพชร	779,824	782,901	460,481	1,632	1,660	869
นครสวรรค์	1,895,960	1,935,609	1,029,556	3,864	3,981	2,005
พิจิตร	893,231	889,499	465,683	1,490	1,499	783
อุทัยธานี	784,218	772,404	480,646	1,397	1,354	786

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2563

จากตารางที่ 2.4-1 พบว่า ในปี พ.ศ. 2563 กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีจำนวนผู้มาเยือนทั้งหมดจำนวน 2,436,366 คน ซึ่งมีรายได้จากนักท่องเที่ยว จำนวน 4,443 ล้านบาท จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 อันดับ 1 คือ จังหวัดนครสวรรค์ มีจำนวนผู้มาเยือน 1,029,556 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 2,005 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี มีจำนวนผู้มาเยือน จำนวน 480,646 คน และมีรายได้จากนักท่องเที่ยวจำนวน 786 ล้านบาท จังหวัดพิจิตร มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 465,683 คน และมีรายได้จากนักท่องเที่ยวจำนวน 783 ล้านบาท และจังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 460,481 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 869 ล้านบาท

ตารางที่ 2.4-2 แสดงการเปรียบเทียบการท่องเที่ยวจังหวัดในกลุ่มจังหวัด ปี พ.ศ. 2561 - 2563

หน่วย:คน

จังหวัด/กลุ่มจังหวัด	2558	2559	2560	2561	2562	2563
นครสวรรค์	1,661,391	1,706,964	1,845,060	1,895,960	1,935,609	1,029,556
กำแพงเพชร	663,114	707,969	752,553	779,824	782,901	460,481
พิจิตร	805,398	831,313	876,080	893,231	889,499	465,683
อุทัยธานี	650,353	680,925	767,590	784,218	772,404	480,646
กลุ่มจังหวัดฯ	3,780,256	3,927,171	4,241,283	4,353,233	4,380,413	2,436,366

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2563

จากตารางที่ 2.4-2 เปรียบเทียบจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 ถึง พ.ศ.2563 จากข้อมูลจะเห็นได้ว่า ปี พ.ศ.2563 จำนวนนักท่องเที่ยวของทั้งกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ลดลง จากเดิมปี 2562 จำนวน 4,380,413 เหลือจำนวน 2,436,366 คน จังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาเที่ยวมากที่สุดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 อันดับ 1 คือ จังหวัดนครสวรรค์ 1,029,556 คนอันดับ 2 คือ จังหวัดอุทัยธานี มีจำนวนนักท่องเที่ยว 480,646 คน อันดับ 3 คือจังหวัดพิจิตร มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 465,683 คน และอันดับ 4 คือจังหวัดกำแพงเพชร มีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวน 460,481 คน ตามลำดับ

3. โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

3.1 โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมในปัจจุบัน

3.1.1 ทางถนน

ระบบคมนาคมทางถนนของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีโครงข่ายถนนที่เชื่อมระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มจังหวัดที่สำคัญ ได้แก่

1) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1** (จ.นครสวรรค์-จ.กำแพงเพชร) เริ่มจาก 1. ลำพยนต์ ต.ลำพยนต์ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ 2. โนนโปแดง ต.สลกบาตร อ.ขาณุวรลักษบุรี จ.กำแพงเพชร 3. วังเจ้า ต.โกสัมพี อ.โกสัมพีนคร จ.กำแพงเพชร รวมระยะทางประมาณ 277.683 กม.

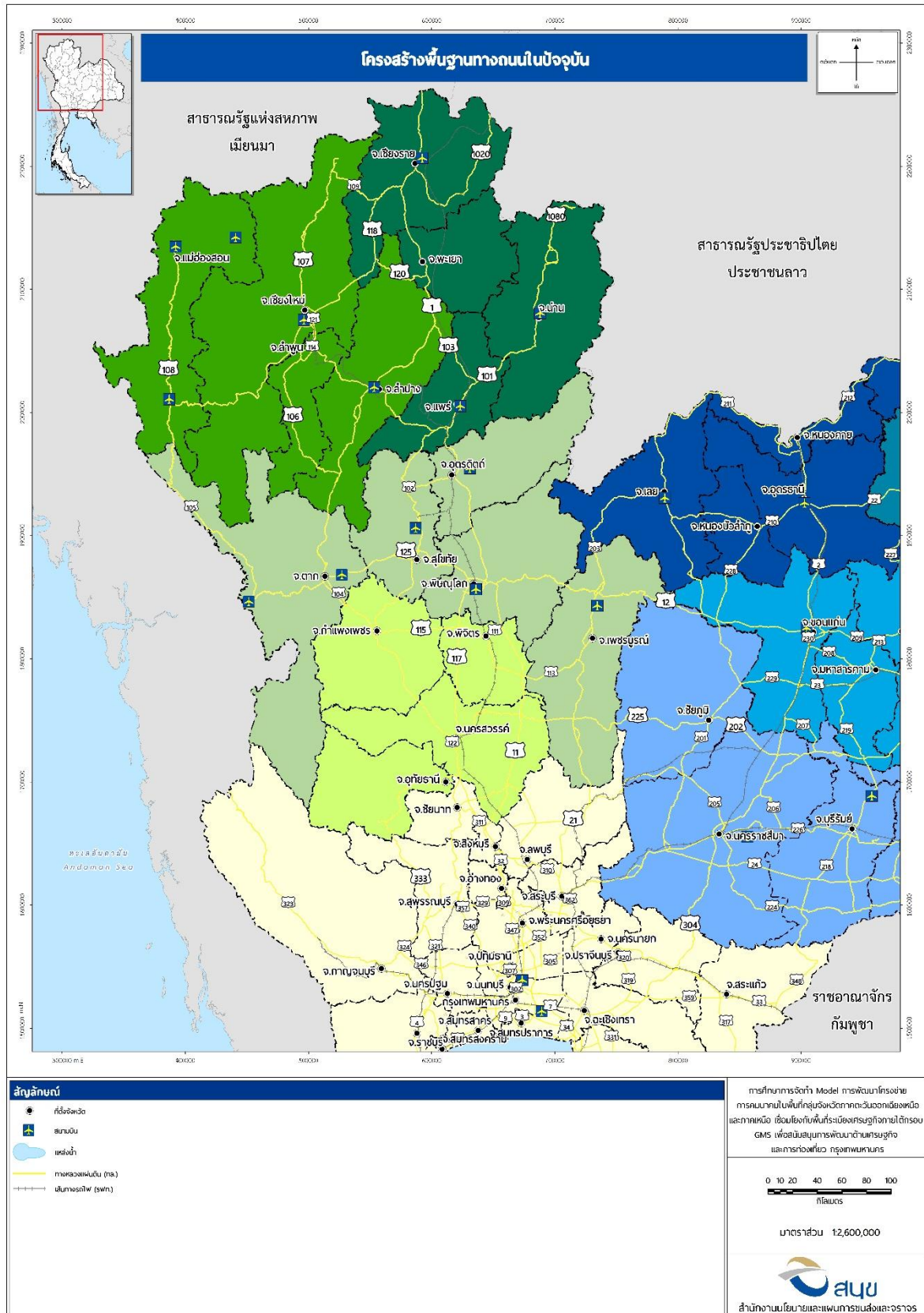
2) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11** (จ.นครสวรรค์-จ.พิจิตร) เริ่มจาก 1. ช้องแคว ต.พรหมนิมิต อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ 2. หนองกลับ ต.ห้วยพุก อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร 3. สากเหล็ก ต.สากเหล็ก อ.สากเหล็ก จ.พิจิตร รวมระยะทางประมาณ 162.741 กม.

3) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 115** (จ.กำแพงเพชร-จ.พิจิตร) เริ่มจาก 1. ต.สระแก้ว อ.เมืองกำแพงเพชร จ.กำแพงเพชร 2. บึงบัว ต.หนองไม้กอง อ.ไทรงาม จ.กำแพงเพชร 3. สี่แยกสากเหล็ก ต.สากเหล็ก อ.สากเหล็ก จ.พิจิตร ระยะทางประมาณ 103.350 กม.

4) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117** (จ.นครสวรรค์-จ.พิจิตร) เริ่มจาก 1. ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ 2. หนองนา ต.หนองหลุม อ.วชิรบำรุง จ.พิจิตร ระยะทางประมาณ 101.55 กม.

5) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 225** (ภายใน จ.นครสวรรค์) เริ่มจาก 1. แยกบึงบอระเพ็ด ต.ปากน้ำโพ อ.เมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ 2. ศรีมงคล ต.วังบ่อ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ระยะทางประมาณ 93.19 กม.

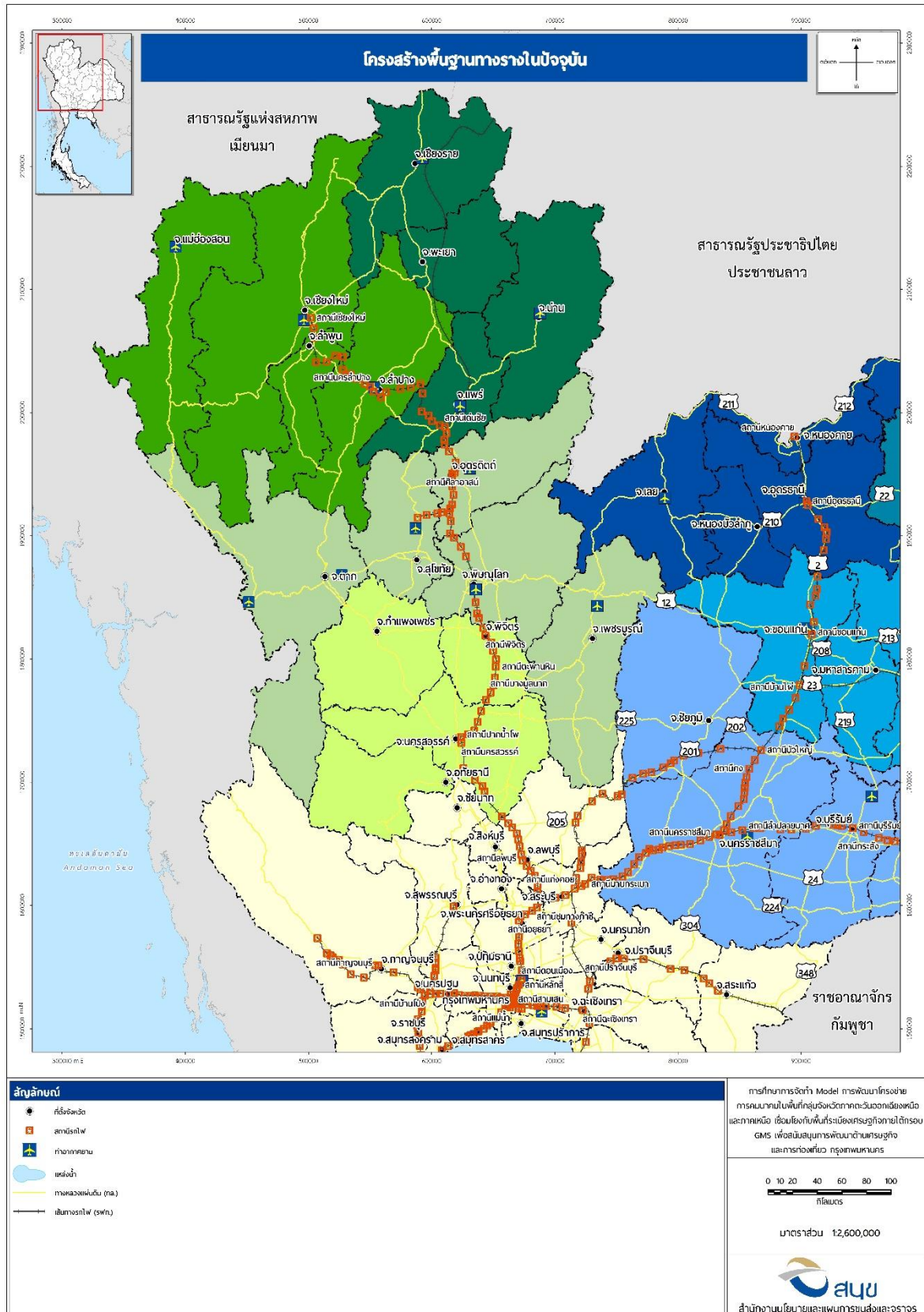
6) **ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 333** (จ.อุทัยธานี-จ.นครสวรรค์) เริ่มจาก 1. บ้านไร่ ต.หนองจอก อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี 2) ท่าน้ำอ้อย ต.ท่าน้ำอ้อย อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ระยะทางประมาณ 99.763 กม.

รูปที่ 3.1-1 โครงสร้างพื้นฐานทางถนนในปัจจุบัน ภาคเหนือ

3.1.2 ทางราง

มีสถานที่ที่สำคัญคือ สถานีรถไฟนครสวรรค์ ซึ่งปัจจุบันได้มีโครงการพัฒนาทางรถไฟสายใหม่ ช่วงนครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตากแม่สอด เป็นการศึกษาความเหมาะสมออกแบบแนวเส้นทางตัดใหม่ประเภททางคู่ แนวเส้นทางโครงการระยะทางรวมประมาณ 256 กม. แบ่งเป็น 2 ช่วง ตามลักษณะภูมิประเทศ ประกอบด้วยช่วงที่ 1 เริ่มจากจังหวัดนครสวรรค์-กำแพงเพชร-อำเภอเมือง จังหวัดตาก รวมระยะทาง 187.90 กม. สำหรับช่วงที่สอง เริ่มจากอำเภอเมือง-อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รวมระยะทาง 68.50 กม. กรุงเทพฯ-เชียงใหม่ เริ่มแยกจากสถานีชุมทางบ้านภาชี แล้วขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านพื้นที่จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 คือ จ.พิษณุโลก ผ่าน อ.บางกระทุ่ม อ.เมืองพิษณุโลก และ อ.พรหมพิราม จ.สุโขทัย ผ่าน อ.ศรีนคร และ อ.สวรรคโลก จ.อุตรดิตถ์ ผ่าน อ.เมืองอุตรดิตถ์ อ.ตรอน และ อ.พิชัย

รูปที่ 3.1-2 โครงสร้างพื้นฐานทางรางในปัจจุบัน ภาคเหนือ

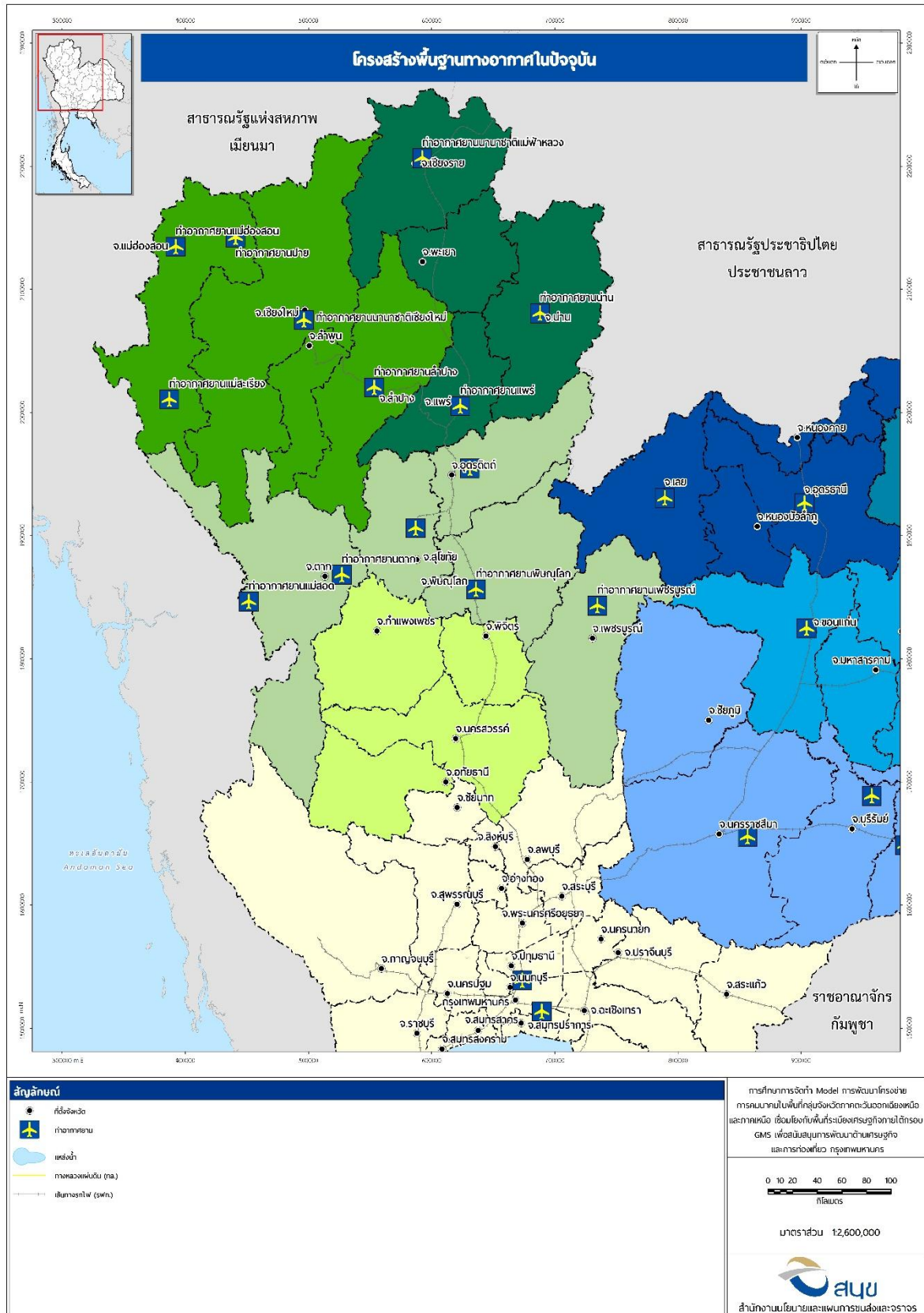
3.1.3 ทางน้ำ

มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ ต.ปากน้ำโพ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ และแม่น้ำสะแกกรังที่มีต้นกำเนิดอยู่ในเขตเทือกเขาโมโกจูในเขต จ.กำแพงเพชร ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่ ต.ท่าซุง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

3.1.4 ทางอากาศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีท่าอากาศยานที่ไม่มีการให้บริการเชิงพาณิชย์ 2 แห่ง มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ท่าอากาศยานตากลิ ตั้งอยู่ที่ อ.ตากลิ จ.นครสวรรค์ เป็นฐานที่ตั้งของกองบินที่ 4 กองพลบินที่ 3 กองทัพอากาศไทย ไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการแต่อย่างใด
- 2) สนามบินพลหลวงนครสวรรค์ ตั้งอยู่ที่ อ.เมือง จ.นครสวรรค์ อยู่ในความดูแลในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจหลักในการปฏิบัติการสร้างฝนเทียม บริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ และสนับสนุนด้านการบินในด้านการเกษตรแก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เท่านั้น ไม่มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการแต่อย่างใด

รูปที่ 3.1-3 โครงสร้างพื้นฐานทางอากาศในปัจจุบัน ภาคเหนือ

4. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 (พ.ศ. 2566-2570)

4.1 สรุปภาพรวมของกลุ่มจังหวัด

4.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และอุทัยธานี มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 29,467 ตารางกิโลเมตร กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 มีโครงข่ายโลจิสติกส์หรือระบบขนส่งสินค้าทางบก ทางน้ำและทางราง โครงข่ายเส้นทาง คมนาคมกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 ที่เชื่อมโยงกับภูมิภาคอาเซียน ได้แก่ การเชื่อมโยงการขนส่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวเหนือ-ใต้ (North South Economic Corridor : NSEC) และการเชื่อมโยงการขนส่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 117 ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor : EWEC)

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดตาก จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดพิษณุโลก
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดชัยนาท จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดชัยนาท
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดตากและจังหวัดกาญจนบุรี

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เนื่องจากมีแม่น้ำสายสำคัญ ไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และแม่น้ำน่าน ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ และแม่น้ำสะแกกรังที่มีต้นกำเนิดอยู่ในเขตเทือกเขาโมโกจูในเขตจังหวัดกำแพงเพชร ไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา ที่ตำบลท่าซุง อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี จึงทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ประกอบกับลักษณะดินเป็นดินเหนียวปนทราย มีการระบายน้ำได้ดีพื้นที่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2 จึงมีความเหมาะสมแก่การทำนาและปลูกพืชไร่

4.1.3 จุดแข็ง และจุดอ่อน ของพื้นที่กลุ่มจังหวัด (SWOT)

จุดแข็ง (Strengths)

- S1 ผลผลิตภาคเกษตรหลากหลายและมีปริมาณมาก (เช่น มันสำปะหลัง อ้อย ที่สามารถแปรรูปเป็นทั้งพืชอาหารและพืชพลังงาน)
- S2 พื้นที่เหมาะสมต่อการเกษตร ประมง และปศุสัตว์
- S3 พื้นที่ชลประทานมากเป็นอันดับต้นของประเทศ
- S4 มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายครอบคลุมมิติทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม
- S5 จุดเชื่อมโยงการค้า โลจิสติกส์และบริการระหว่างภาคเหนือภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- S6 โครงข่ายเส้นทางคมนาคมสายหลักเชื่อมโยง ทั้งทางบก ทางน้ำและระบบราง
- S7 การกำหนดเขตการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม
- S8 มีเครือข่ายการศึกษาที่มีความพร้อมที่สนับสนุนต่อการพัฒนายุทธศาสตร์ ของกลุ่มจังหวัด

- S9 สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ปศุสัตว์ ประมง) มีศักยภาพทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ
- S10 มีศักยภาพการผลิตแปรรูปสมุนไพร ด้วยแนวทางนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่

จุดอ่อน (Weaknesses)

- W1 ทักษะคน ค่านิยม พฤติกรรมของเกษตรกรที่ยังไม่ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลง
- W2 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่ยังไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด
- W3 ผู้ประกอบการค้าส่วนใหญ่ขาดทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศขาดการจัดการสมัยใหม่ และขาดระบบ การจัดการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อการค้าของโลก
- W4 การทำการตลาดเชิงรุกด้านการท่องเที่ยวยังอยู่ในขอบเขตจำกัด
- W5 พื้นที่สวนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำเสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย
- W6 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นำทักษะ/ความรู้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์
- W7 แหล่งน้ำตามธรรมชาติหลายแห่งไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่
- W8 ศักยภาพด้านอุตสาหกรรมยังไม่หลากหลาย อุตสาหกรรมการแปรรูปการเกษตรไม่หลากหลาย

โอกาส (Opportunities)

- O1 การบริโภคอาหารปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- O2 การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- O3 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว
- O4 ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- O5 นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทน
- O6 กรอบแผนงานความร่วมมือระหว่างประเทศอนุภูมิภาค ลุ่มน้ำโขง (GMS)
- O7 นโยบายและแผนงานการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ

อุปสรรค (Threats)

- T1 ราคาพลังงานเชื้อเพลิง
- T2 ภัยธรรมชาติ ภาวะความแห้งแล้ง และอุทกภัย
- T3 การเปิดเสรีการค้าในกรอบความตกลงต่างๆ เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เขตการค้าเสรี (FTA) ฯลฯ
- T4 การชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อความผันผวนของราคาผลผลิตทางการเกษตร และปัจจัยการผลิต
- T5 ภาวะการณ์ชะลอตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า

4.2 เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

“ยกระดับสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีนวัตกรรม แหล่งอุตสาหกรรมฐานชีวภาพ เสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยวและบริการ เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนเชื่อมโยงเศรษฐกิจภูมิภาคสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน”

ตารางที่ 4.2-1 เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. 2566-2570

4.3 ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

- 1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม ฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- 2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและยั่งยืนยกระดับสู่สากล
- 3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค

4.4 สรุปโครงการสำคัญแบ่งตามประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด

- 4.4.1 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม ฐานชีวภาพ ส่งเสริมการตลาดด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีตลอดห่วงโซ่อุปทาน
 - 1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2
- 4.4.2 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและยั่งยืนยกระดับสู่สากล
 - 1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2
- 4.4.3 โครงการสำคัญตามประเด็นการพัฒนาที่ 3 ส่งเสริมการค้า การลงทุน โครงข่ายคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวก รองรับการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาค
 - 1) โครงการพัฒนาและส่งเสริมการค้าการลงทุน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 2

5. การประชาสัมพันธ์เพื่อแนะนำโครงการและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายการสัมมนาเพื่อแนะนำโครงการและรับฟังความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ผู้บริหาร ผู้แทนระดับจังหวัดจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงาน จังหวัด แขวงทางหลวง แขวงทางหลวงชนบท ขนส่งจังหวัด สำนักงานการท่องเที่ยวองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นต้น
- 2) ผู้บริหารภาคเอกชนและผู้ประกอบการ เช่น สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์ผู้ประกอบการ โรงแรมและผู้ประกอบการท่องเที่ยว เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) กลุ่มเป้าหมายได้รับทราบภาพรวมโครงการขอบเขตการศึกษา กรอบแนวคิดการพัฒนาของโครงการ รวมทั้งแผนการดำเนินการศึกษาโครงการและระยะเวลาในการดำเนินงาน
- 2) กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมแลกเปลี่ยน ให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการศึกษาของโครงการ และแนวคิดทิศทางการพัฒนาโครงการ ในพื้นที่ต่าง ๆ

คณะผู้ศึกษาได้รับข้อเสนอแนะ ความคิดเห็น และประเด็นที่ต้องพิจารณาเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ไปพิจารณาประกอบในการการศึกษาและแนวคิด ทิศทางการพัฒนาโครงการอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และยกระดับศักยภาพการพัฒนาต่อไป

หน่วยงานเจ้าของโครงการ

สำนักส่งเสริมระบบการขนส่งและจราจรในภูมิภาค สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร
เลขที่ 35 ถนนเพชรบุรี แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ : 0-2215-1515 ต่อ 3041, 3042, 3045

กลุ่มบริษัทที่ปรึกษา

บริษัท โชติจินดา คอนซัลแตนท์ จำกัด

เลขที่ 1473/4 อาคารโชติจินดา ซอยพัฒนาการ 31/1 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง
กรุงเทพมหานคร 10250
โทรศัพท์ : 0-2318-7235
อีเมล : chotichinda@chotichinda.com

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เลขที่ 239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ : 053-941-300 โทรสาร : 053-217-143
อีเมล : contact@cmu.ac.th

บริษัท ดีเคด คอนซัลแตนท์ จำกัด

เลขที่ 1199 อาคารปิยวรรณ ชั้น 8 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400
โทรศัพท์ : 0-2619-9931 โทรสาร : 0-2619-9932
อีเมล : dc@decade.co.th